

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІОРЕСУРСИ ГІДРОСФЕРИ ТА ЇХ ОХОРОНА»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність - 207 - "Водні біоресурси та аквакультура"

Освітня програма «Водні біоресурси та аквакультура»

Рік навчання 2023/2024, семестр 4

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС 6

Мова викладання українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБІП України

Климковецький Антон Анатолійович , кандидат с.-г. наук,
старший викладач кафедри гідробіології та іхтіології
klimkoveckiya@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2364>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Біоресурси гідросфери та їх охорона є дисципліною, яка складається з двох основних розділів: біоресурси гідросфери і основ рибоохорони. Курс вивчає в першій частині біоресурсний потенціал водойм різного типу для ефективного й раціонального його використання, а в другій вивчає основи правового регулювання відносин у галузі вивчення, охорони, відтворення та використання водних біоресурсів.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК):

ІК-Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зоотехнічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 7- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 8- Знання та розуміння предметної області та розуміння професії;

ЗК 10- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 11- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1- Здатність аналізувати умови водного середовища природного походження, у тому числі антропогенні впливи з погляду фундаментальних принципів і знань водних біоресурсів та аквакультури;

СК 9- Здатність сприймати нові знання в галузі водних біоресурсів та аквакультури та інтегрувати їх з наявними.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-7. Використовувати знання і розуміння хімічного складу та класифікації природних вод, температурного режиму водойм, окиснюваності води, рН, вмісту біогенних речовин, методів впливу на хімічний склад та газовий режим води природних і штучних водойм, використання природних вод і процесів самоочищення водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.

ПРН-11. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області досліджень.

ПРН-12. Збирати та аналізувати дані, включаючи аналіз помилок та критичне

оцінювання отриманих результатів спеціальності водні біоресурси та аквакультура.

ПРН-16. Мати передові знання та навички в одному чи декількох з таких напрямів: гідрохімії, гідробіології, біофізики, біохімії, фізіології гідробіонтів, загальної іхтіології, спеціальної іхтіології, розведення та селекції риб, генетики риб, годівлі риб, марикультури, онтогенезу риб.

ПРН-18. Аналізувати результати досліджень гідрологічних, гідрохімічних і гідробіологічних та іхтіологічних показників водойм, фізіолого-біохімічний, іхтіопатологічний стан гідробіонтів, оцінювати значимість показників.

ПРН-19. Вміти працювати самостійно, або в групі, отримувати результат у рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Біологічні і ресурси гідросфери їх розселення та поширення	5/5	Навчитися розрізняти біогеографічні області у відповідності до розподілу температури у верхніх шарах атмосфери та виділяти комплекси організмів, які їх населяють. Оцінити вплив сонячної радіації на біопродуктивні процеси у водному середовищі	Здача Лабораторної роботи №1	10
Тема 2. Закономірності формування біоресурсів в гідросфері	5/5	Навчитися проводити розподіл водних мас по вертикалі і по горизонталі. Оцінити значення горизонтального і вертикального перемішування. Оцінити значення горизонтального і вертикального перемішування	Здача лабораторної роботи №2	10

Тема 3. Характеристика біоресурсів Світового океану	5/5	Вплив гідрохімічного режиму води на біологічну продуктивність водойм	Здача лабораторної роботи №3	10
Тема 4. Біоресурси України.	5/5	Оцінити продукційні можливості фітопланктону, макрофітів, зоопланктону, бактеріопланктону та бентосу у морських басейнах.	Здача лабораторної роботи №4	10
			Виконання сам. роботи №1	40
			Мод. контр.№1	30
Модуль 2				
Тема 5. Система охорони навколишнього природного середовища	6/6	Опанувати основними та перспективними методами визначення величини рибних запасів	Здача лабораторної роботи №5	10
Тема 6. Охорона рибогосподарських водойм від забруднення та інших шкідливих впливів	6/6	Навчитись визначати потенційну промислову продуктивність Світового океану	Здача лабораторної роботи №6	10
			Виконання сам. роботи №2	40
			Мод. контр.№2	30
Модуль 3				
Тема 7. Загальнодержавні законодавчі акти в рибоохороні	8/8	Оформлення протоколу про адміністративні правопорушення. Розрахунок збитків при порушенні правил рибальства	Здача лабораторної роботи №7	10

Тема 8. Відповідальність з а порушення законодавств а з рибоохорони та методик визначення збитків, заподіяних рибним ресурсам	5/5	Надати практичні навички у складанні безхазяйних актів та здаванні на склад інспекцій рибоохорони безхазяйного майна, виявленого під час проведення рибоохоронних рейдів. Оцінити роль міжнародного регулювання світового рибальства та норми, якими регулюються питання охорони морського середовища від забруднення	Здача лабораторної роботи №8	10
			Виконання сам. роботи №3	40
			Мод. контр.№3	30
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Лобанов І.А. *Основи рибоохорони; Практикум* /І.А. Лобанов, Ю.В.Пилипенко, П.Г.Шевченко, О.Е. Довбиш, Д.І.Лобанов. – Херсон: Гринь Д.С., 2011. – 356 с.
2. Глебова Ю.А. *Основи рибоохорони. Методичні вказівки* Київ. – 2019 – 252 с.
3. Маменко О.М. Ємець З.В. *Основи рибоохорони та рибогосподарське законодавство.* - Харків. 2010. – 198 с.
4. *Основи рибоохорони та рибогосподарське законодавство: Монографія* / І.Ю.Бузевич, Д.С. Христенко, Г.О. Котовська. – К.: Фітосоціоцентр, 2012. – 176 с.
5. Сербов М.Г. *Навчальний посібник «Нормативно-правове та законодавче забезпечення в Україні спортивного і любительського рибальства та створення культурних рибних господарств» для студентів денної форми навчання, напрям підготовки 090201 «Водні біоресурси та аквакультура», освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки «спеціаліст»/ Сербов М.Г. Одеса, ОДЕКУ, 2013. - 345 с .*
6. Євтушенко М.Ю.Глебова Ю.А.*Біологічні ресурси гідросфери: Монографія* / М.Ю.Євтушенко. – К.: Український фітосоціологічний центр, 2013. – 180 с.
7. Шерман І.М. *Загальна іхтіологія* / І.М. Шерман Ю.В.Пилипенко, П.Г. Шевченко.: підруч/. – К. : Аграрна освіта, 2009. – 454 с.
8. Алексієнко В.Р. *Іхтіологія. Посібник для студентів біологічних факультетів* / В.Р. Алексієнко. – К.: Український фітосоціологічний центр, 2007. – 116 с.

Допоміжна література

1. *Екологічне право України. Академічний курс: Підручник /За заг.ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. – 848 с.*
2. *Башиняк А. Адміністративна відповідальність як правовий інститут /А. Башиняк . – Право України. - 2004. - № 9 - С. 30-34.*
3. *Гетьман АП. Екологічне право України: Підручник / О.П.Гетьман, М.В. Шульга., Попов В.К. – Харків: Право, 2005. – 381 с.*
4. *Екологічне законодавство України.- Х.: ТОВ "Одіссей", 2002.- 928 с.*
5. *Іванюк Д.П. Управління природоохоронною діяльністю. Навч.посібник / Д.П. Іванюк, І.В. Шульга. – К.: Алтера, 2007. – 368 с.*
6. *Алимов А. Ф. Введение в продукционную гидробиологию / А.Ф. Алимов. – Л.: Гидрометеиздат, 1989. – 151с.*
7. *Екологічне право України. Академічний курс: Підручник /За заг.ред. Ю.С.Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. – 848 с.*
8. *Іванюк П.В. Шульга І.В Управління природоохоронною діяльністю: Навч. Посібник. – К.: Алерта, 2007. – 368 с.*

Законодавчі акти

1. *Водний кодекс України. Київ, 2004*
2. *Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 198-IV від 24.10.2002).*
3. *Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст. 546, введений в дію Постановою Верховної Ради № 1268-12 від 26.06.91, ВВР 1991, № 41, ст. 547.*
4. *Закон України «Про тваринний світ» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 14, ст. 97Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» 8 липня 2011 рок № 3677-VI.*
5. *Кодекс України про адміністративні правопорушення// Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122, введений в дію. Постановою Верховної Ради Української РСР № 8074-10 від 07.12.84, ВВР 1984, додаток до № 51, ст.1123.*
6. *Методика розрахунку збитків, заподіяних рибному господарству внаслідок порушення правил рибальства та охорони водних живих ресурсів, затверджена Наказом Міністерства аграрної політики України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища України 12.07.2004 № 248/273*
7. *Положення про Державну інспекцію охорони, відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства (Наказ №198 від 12.05.2005).*
8. *Порядок проведення рибоохоронних рейдів і дій інспекторів органів рибоохорони при виявленні порушень правил рибальства, затверджений наказом Держкомітету рибного господарства України від 06.12.99р. №158.*
9. *Правила любительського і спортивного рибальства (затверджені наказом Держкомрибгоспу України №19 від 15.02.99, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 28 квітня 1999 р. за №269/3562) (Із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства аграрної політики України від 01.08.2001 № 229 N 224 від 15.06.2004)*
10. *Правила промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України (Затверджено наказом Держкомрибгоспу України №33 від 18.03.99, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 25 травня 1999 р. за №326/3619).*
11. *Такси для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок незаконного*

добування (збирання) або знищення громадянами України, іноземцями та особами без громадянства цінних видів водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах України (Постанова від 21 листопада 2011 р. № 1209).

Інформаційні ресурси

1. Состояние мирового рыболовства и аквакультуры. Продовольственная и сельскохозяйственная организация Объединенных Наций. Рим 2012
[.http://www.fao.org/docrep/016/i2727r/i2727r00.htm](http://www.fao.org/docrep/016/i2727r/i2727r00.htm)
2. Євтушенко М.Ю.Глебова Ю.А.Біологічні ресурси гідросфери: Монографія / М.Ю.Євтушенко. – К.: Український фітосоціологічний центр, 2013. – 180 с.
<https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u104/Монографія%20Біологічні%20ресурси%20гидросфери.pdf>
3. Состояние мирового рыболовства и аквакультуры Продовольственная и сельскохозяйственная организация Объединенных Наций. Рим 2016
<http://www.fao.org/3/a-i5555r.pdf>
4. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР
6. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X
10. ☐ Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 № 176/95-ВР
11. ☐ Закон України від 18 травня 2017 року № 2041-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» (щодо уточнення деяких термінів та понять)»
13. ☐ Закон України «Про виключну (морську) економічну зону України» від 16 травня 1995 року № 162/95-ВР
15. ☐ Закон України «Про приєднання України до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення» від 14 травня 1999 року № 662-XIV
17. ☐ Закон України «Про тваринний світ» від 13 грудня 2001 року № 2894
19. ☐ Закон України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них» від 6 лютого 2003 р. № 486-IV
21. ☐ Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 8 липня 2011 р. № 3677
23. ☐ Закон України «Про аквакультуру» від 8 вересня 2012 року № 5293-VI (чинний з 01.07.2013)
24. Державна цільова економічна програма розвитку рибного господарства на 2012-2016 роки. ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. N 1245. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1245-2011-n>.
25. Про затвердження Положення про громадських інспекторів рибоохорони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0401>.